ProAgria
Länsi-Suomi

Puolan opintomatka 28.10.-1.11.2024

Muutosjohtaminen kasvinviljely- ja kotieläintiloilla

ARKI-HANKE

Matkaraportti ja opintomatkan ohjaus:

Anu Ellä, Anna Okkonen ja Linda Heikkilä

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Yleistietoa Puolasta:

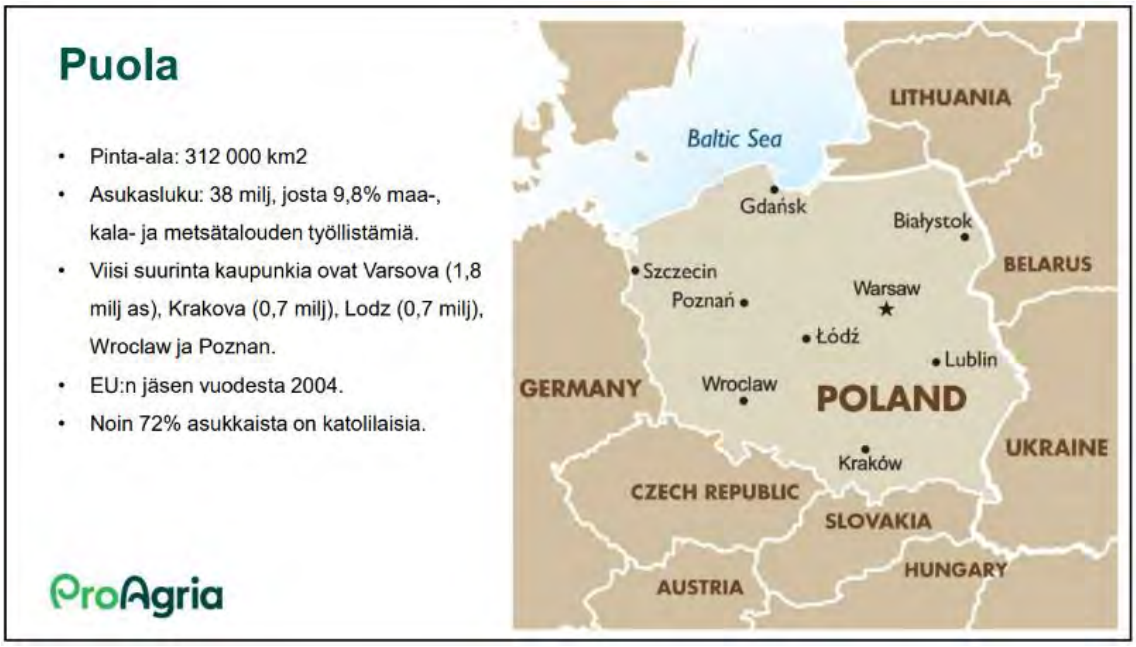

Puola on EU:n suurin kauran ja omenien tuottajamaa ja toiseksi suurin rukiin tuotannossa. Maa tuottaa kolmanneksi eniten EU-maista vehnää, perunoita, sokerijuurikasta, rapsia, tupakkaa ja maitoa. Maailmantilastossa Puola on rukiin tuotannossa sijalla 2 ja kauran tuotannossa sijalla 3. Puolan maatalouden kauppatase on n. 16 mrd € plussalla (2022,) ja se on tasaisesti kasvanut vuodesta 2005. Juomien ja tupakan kauppatase on n. 3 mrd € plussalla. Vuonna 2023 Puolan maataloustuotteiden kokonaisviennin arvo oli ennätyksellinen 51,8 mrd € (8,1% kasvu v. 2022 verrattuna).

Puolassa on maatalousmaata n. 15 milj. ha eli n. 48% Puolan kokonaispinta-alasta. Suomessa vastaava luku on 7,5%. Metsää Puolan kokonaispinta-alasta on 30%, kun taas Suomessa 75%. 8,6% EU:n kaikesta maatalousmaasta sijaitsee Puolassa. Puolan maatalousmaasta 74% on kylvettyä alaa ja 22% pysyviä nurmia. Pysyviä nurmia on eniten vuoristoisemmassa Etelä-Puolassa, mutta myös Koillis-Puolassa. Kylvetystä alasta on 70% viljalla (vehnä ja ruis tärkeimmät), ja keskisato vehnästä 5 t/ha ja rukiista 3,3 t/ha. Koko maataloustuotannon arvosta 59% muodostuu kotieläintuotannosta ja 41% kasvituotannosta.

Maatiloja on tällä hetkellä Puolassa n. 1,3 milj (vuonna 2010 tiloja oli 1,5 milj). Vain Romaniassa on EU-maista enemmän tiloja. Maatilojen määrä on laskenut n. 13%, ja keskitilakoko noussut 11,7% viimeisten 10 vuoden aikana. Eniten pieniä tiloja on eteläisessä osassa Puolaa ja lähellä Ukrainan rajaa, kun taas eniten suuria tiloja on Pohjois- ja Länsi-Puolassa. Alueelliset erot tilakoossa ovat osin historiallisia. Länsi-Puolan maataloudessa toimi isoja valtion tiloja ja muita suuria yksiköitä sosialismin ja sitä edeltävänä aikana, kun taas Keski- ja Itä-Puolan perhetilat ovat perinteisesti olleet pieniä. Länsi-Puolan elinkeinorakenne on myös Saksan rajan läheisyyden ansiosta monipuolisempi. Puolan kaikista tiloista yli 15 ha kokoisia tiloja on 16,2%, mutta niiden viljelyksessä on 60,8% kaikesta maatalousmaasta. Luku on noussut 10%:lla viimeisten 10 vuoden aikana. Yli 500 ha tiloja on vain n. 1000 kpl eli n. 0,07% kaikista tiloista. Luomualaa Puolan maatalousmaasta on noin 3,4%.

Maanantai 28.10.2024

Lennon saavuttua Berliiniin suuntasimme bussilla kohti Länsi-Puolaa, jossa sijaitsivat vierailukohteemme. Matkalla ensimmäisille yritysvierailuille opintomatkan osallistujat esittelivät itsensä lyhyillä puheenvuoroilla ja kävimme samalla läpi maatalousinfoa kohdemaastamme. Jokaiselle vierailukohteelle nimettiin 3-4 vastuuhenkilöä, joiden tehtävä oli selvittää omaan aihealueeseensa liittyviä asioita yrityksestä yksin tai parin kanssa. Vastuuhenkilöiden aihealueet olivat muutosjohtaminen, talous, henkilöstö, rehut. Vastuuhenkilöiden rooli oli kiertävä, eli vaihdettiin jokaiselle vierailukohteelle.

Ensimmäinen vierailukohteemme oli Lukaszin viinitarha, Winnica Lukasz, joka sijaitsee Wityńissä, Lubuszin voivodikuntassa. Viinin viljelyn historia tilalla ulottuu lähes 200 vuoden päähän, mutta vanhat köynnökset olivat tuhoutuneet vuosien saatossa. Kommunismin aikaan tila oli osa 50 000ha kolhoosia, joka purettiin vuonna 1989 kommunismin päätyttyä. Kolhoosin maat jaettiin työntekijöille ja suuremmat kokonaisuudet huutokaupattiin. Näihin aikoihin myös tilan nykyinen omistajaperhe on ostanut tilan ensimmäiset 9ha ja laajentaneet sen jälkeen määrätietoisesti nykyisen kokonaispinta-alan ollessa n. 3500ha. 200ha viiniviljelmän lisäksi tilalla viljellään maissia, vehnää, rapsia ja sokerijuurikasta sekä kasvatetaan puolalaista peurarotua. Kasvi- ja eläintuotannon ohessa tilalla vierailee noin 100 ryhmää vuodessa, mistä muodostuu myös merkittävä tulovirta tilalle.

Tällä hetkellä tila työllistää 5 omistajan lisäksi 8 työntekijää ympäri vuoden ja satokaudella 20-25 henkilöä, ja heistä 90% on puolalaisia. Omistajilla on omat vastuualueensa, mutta muuten työntekijät työskentelevät sekä viinitarhalla että kasvinviljelyn tehtävissä tarpeen mukaan. Tulevilla kone- ja laiteinvestoinneilla on tarkoitus pystyä vähentämään työntekijöiden määrää merkittävästi.

Tilan viinintuotannon kapasiteetti on tällä hetkellä 40 000 litraa vuodessa, mutta huonona vuotena tuotanto voi puolittua. Muiden viljelyskasvien satotasot vaihtelevat vehnällä 4000-7000kg/ha, sokerijuurikkaalla 60 000-65 000kg/ha, maissilla 7 000-12 000kg/ha ja rapsilla 2 500-4 000kg/ha välillä.

Tilalla on 328 peltolohkoa, joista 60% on 30-40ha kokoisia, 30% 10-20ha ja viimeiset 10% pienempiä. Omistajien mukaan alueen maaperän laatu ei ole paras mahdollinen, sillä kommunismin aikaan maata viljeltiin liian suurella volyymilla. Nykyään lannoitusta kohdennetaan parhaimpiin lohkoihin, tosin maaperän laatu vaihtelee myös lohkojen sisällä. Lisäksi tuotantoa haittaavat hallavauriot ja villieläimet. Juuri tänä vuonna tilan kaikki köynnökset kärsivät merkittävät hallavauriot, ja ne joudutaan uusimaan 2 vuoden sisällä. Hallaa on kokeiltu torjua liekittämällä, jonka avulla on saatu pelastettua 10% sadosta. Villieläinten, kuten villisiat ja ketut, torjunnan hoitavat laumanvartijakoirat.

Tilalla olisi kysyntää suuremmalle viinintuotannon alalle, sillä kaikki viinit myydään heti eikä näin ollen pystytä valmistamaan laisinkaan pitkään kypsytettyjä viinejä. Tulevaisuudessa on myös suunniteltu tilan toiminnan laajentuvan hotelli- ja ravintolatoimintaan. Tilan vahvuus on sen historiallinen ja hyvä maine sekä turismin kehittyminen alueella.

Muuta viinin- ja kasvinviljelyn tilalla opittua:

- Pellon myyntihinta Lubuszin voivodikuntassa valtiolta 10 000€/ha, yksityiseltä 13 000-16 000€/ha
- peltojen salaojat kommunismin aikaisia, eikä ole nähty tarvetta uusia
- peltoviljelyn investointeihin saatavilla hyvin rahoitusta ja korot ovat alhaiset
- tilatyöntekijän palkka n. 5€/h, työntekijät yleensä pitkäaikaisia ja uusia on vaikea saada
- puolalaisen viinitilan keskikoko on 1,5ha, ja viininviljelyn kokonaisala maassa 1200ha
- puolalainen viini on pääosin käsin korjattua, vain yhdellä tilalla tällä hetkellä koneistettu
- viinin valmistus rypäleistä Puolassa on virallisesti laillistettu vasta 2008

WINE AROMAS

Tiistai 29.10.2024

Tiistaina suuntasimme Snowidowossa sijaitsevalle Kokocińsci:n maitotilalle. Kyseessä oli nyt 6. sukupolvessa toimiva perheyritys, jota pyörittävät kaksi veljestä yhdessä vanhempiensa kanssa. Tilalla on tällä hetkellä 100 lypsylehmän karja, 150ha peltoa, 15 000kg keskituotos, 3,7 keskipoikimakerta. Rakennemuutos näkyi tässäkin kylässä, sillä 20 maatilasta jäljellä on enää 2, ja viljelypinta-alat jäljellä olevilla kahdella tilalla ovat 10-kertaistuneet. Omistajien lisäksi tilan henkilökuntaan kuuluu yksi puolalainen työntekijä. Henkilöresurssit mahdollistivat jokaiselle tilalla töitä tekevälle lomaviikon joka kolmas viikko. Urakointia hyödynnetään maissinkorjuussa ja kaistakylvössä, muuten peltotyöt tehdään itse. Yhteistyötä tehdään kasvitilojen kanssa (lantaa vaihdetaan olkeen) sekä Poznanin yliopiston kanssa kasvinviljelytutkimusten muodossa. Maidontuotantoon suoranaisesti liittyvien arvojen ja kehitysnäkymien lisäksi tilanväelle tärkeitä asioita ovat vihreä infrastruktuuri ja biodiversiteetin lisääminen, onhan toinen tilan omistajaveljeksistä koulutukseltaan biologi.

Ilmaston lämpeneminen (kuumuus, kuivuus, myrskytuulet) on aiheuttanut ongelmia myös Snowidowon alueella. Kokocińsci:n tila pyrkii kuitenkin suhtautumaan asiaan innovatiivisella asenteella, ”jos meillä on ongelma, pyrimme ratkaisemaan sen”. Navetan puolella tilanteeseen on reagoitu asentamalla ajastimella toimiva viilennysjärjestelmä (tuulettimet ja sprinklerit), ja rehuvarastoissa pidetään aina vuoden puskuri. Kuivuuden ehkäisemiseksi vesienhallintaan on perustettu alueellinen ojitusverkostojen ja patoluukkujen ennallistamishanke. Salaojitus ei ole kovin yleistä, vaan vedensaantia säädellään peltolohkoja ympäröivien avo-ojien vedenpintaa säätämällä. Sateisinta aikaa alueella on yleensä alkukevät, minkä vuoksi ensimmäisen sadonkorjuun aikaan pellot voivat olla vielä veden peitossa. Näin ollen ensimmäinen sato jätetään yleensä korjaamatta, ja tyydytään korjaamaan hyvät seuraavat 4 satoa. Vähäsateisimmat kuukaudet ovat syys- ja lokakuu. Peltojen reunoilla olevia puita tilalla vaalitaan ja istutetaan jopa lisää, koska ne sitovat kosteutta ja ehkäisevät tuulieroosiota. On tutkittu, että yksi puukaista 500m välein antaa merkittävän suojan

tuulieroosiota vastaan - puut oikeissa paikoissa nähdään auttavan viljelijää. Ympäristötoimenpiteinä tila on aloittanut myös lannan levittämisen sijoittamalla, minkä avulla on saatu vähennettyä väkilannoitteiden käyttöä jopa 70%. Lisäksi tila hyödyntää kerääjäkasvustoja maaperän laadun parantamiseksi. Kerääjäkasviseos koostuu rehukaalista, mungosta, durrasta, hunajakukasta ja muokkausretikasta.

Tilan nykyinen lypsylehmien navetta on valmistunut 10 vuotta sitten, ja keskituotos oli noussut vanhasta parsinavetasta uuteen pihattoon siirryttäessä 3000kg (12 000 -> 15 000kg). Avaimina tuotoksen nousuun nähtiin parempi ilmatila ja ylipäänsä parsinavetasta pihattoon siirtyminen, jalostustyö ja kotoisten rehujen laadun jatkuva parantaminen. Lypsy hoidetaan asemalla kahdesti päivässä, ja korkean tuotoksen vuoksi haluaisivat lypsää 3x/pv, mutta se ei ole tällä hetkellä logistisesti mahdollista. Tilanväki kertoo tekevänsä lypsytyön huolella, ja kuvailee sitä henkilöstön yhteiseksi juhlahetkeksi, koska se on se mistä raha tulee. Parin vuoden sisällä on aikomus investoida uuteen robottinavettaan.

Eläinten terveystilanne on hyvä, poikimahalvauksia alle 1kpl/vuosi ja myös utaretulehdukset hyvin harvinaisia. Lehmät rokotetaan kaksi kertaa vuodessa utaretulehduksia vastaan tilakohtaisesti räätälöidyllä rokotteella, ja vasikat saavat rutiinina rokotteen hengitystietulehduksia vastaan, kun vasta-aineet on selvitetty korvanäytteillä. Myös lehmien häntien lyhentämistä on kokeiltu tilalla nyt kolmen vuoden ajan paremman hygienian takia, toimenpide vaatii eläinlääkärin luvan. Lypsylehmillä oli syväkuivikeparsissa oljen ja puristekalkin seosta (5000kg puristekalkki + 1000kg olki), ja muilla eläinryhmillä olkipohjaiset karsinat. Puristekalkki tulee ilmaiseksi tilalle juurikasprosessista. Lehmien parret putsataan 2 x pv ja kuivikemateriaalia lisätään 1 x kk.

Toinen omistajaveljeksistä, Patryk, hoitaa siemennykset ja tekee jalostussuunnitelman. Eläinvalinnat tehdään genomien mukaan yksilökohtaisesti. Kaikki eläimet siemennetään Semexin sukupuolilajitelluilla siemenillä siten, että kaksi ensimmäistä annosta on X-holsteinia ja seuraavat Y-angusta. Lihasiemennysprosentti on vain 20%, sillä jalostuseläinten myynti on tilan toiseksi suurin

tulonlähde – tosin sitä tullaan jatkossa vähentämään koska kate ei ole ollut riittävän hyvä. Nyt jalostushiehoja on myyty 50-60kpl/vuosi, hinta 2000€/eläin. Risteytyssonnit myydään lähitiloille teuraskasvatukseen 2 viikon ikäisinä, hinta 400€/eläin.

Ruokinta pohjautui kotoisiin rehuihin ja toteutettiin puoliseosruokintana. Appeesta 30kg oli maissisäilörehua (tärkkelys 46%), 10kg juurikasleikettä, 10kg mäskiä, 10kg sinimailassäilörehua, 2kg rypsiä/rapsia/soijaa ja lisäksi kivennäinen. Ruokinta-automaatista jaettiin parhaille lehmille 4-15kg väkirehutäydennys (glyserolia + jotain muuta). Appeen kuiva-aine oli 38-40% ja apetta kului keskimäärin 65kg/lehmä/pv. Maissisäilörehua korjataan kahta erilaista, lypsylehmille sulavampaa niittokorkeuden ollessa 50-60cm, ja muille eläinryhmille heikommin sulavaa 20cm alemmasta niittokorkeudesta. Säilöntä tehdään maitohappopohjaisilla säilöntäaineilla tuubiin ja paaleihin, ja paaleissa olevia sinimailas- ja nurmisäilörehuja myydään myös muille tiloille. Vasikat viettävät 4-5h emänsä kanssa, huolehditaan heti ternimaidon saannista ja siirretään sitten kuivuri-igluun, josta 12h päästä eteenpäin tavalliseen igluun. Vasikat juotetaan 10vk ikäisiksi pastöroidulla täysmaidolla 2 x pv, annoksena 12 litraa/vasikka/pv. Muuten vasikoilla kuiva vasikka-ape 6kk ikään saakka.

Muuta Kokocińsci:n maitotilalla opittua:

- tilan saama maidon hinta 51 snt/litra, maidon tuotantokustannus 33 snt/litra
- 1 800€/kk tilatyöntekijän palkka
- peltotuet n. 500€/ha, kun kaikki mahdolliset ympäristö- ja ekotuet valittu
- pellon vuokrahinta alueella 1 000€/ha, myyntihinta 20 000€/ha
- Tuulituhot aiheuttaneet Puolassa merkittäviä tuhoja viljelyksillä, jopa 30 000ha alalla
- 30% pellon orgaanisesta aineksesta on hävinnyt viime vuosikymmenien aikana Puolassa
- Puolan lainsäädännön mukaan eläimiä ei saa piikittää itse, vaan hoitava eläinlääkäri tekee piikitystä vaativat lääkinnät

Keskiviikko 30.10.2024

Keskiviikon tilavierailut aloitimme emolehmätilalta, Rolne Dlugie Stare Sp. z o.o. Vuonna 1987 perustettu tila on osa valtio-omisteista konsernia, jonka kokonaispinta-ala on 3000ha. Konserni koostuu 2 lihanautatilasta ja 5 maitotilasta, ja sillä on yhteensä 120 työntekijää. Konsernin johdosta vastaa valtion nimittämä toimitusjohtaja ja hallitus, kasvi- ja eläintuotannon päälliköt ja jokaiselle tilalle on nimetty työnjohtajat. Valtio-omisteisia tiloja oli kommunismin aikaan yli 6000, ja nyt niistä on jäljellä enää 40. Valtion tilojen tavoitteena on olla mallina muille viljelijöille. Rolne Dlugie Stare Sp. z o.o:n tilaa esittelivät meille tilan työnjohtaja ja puolalaisen lihakarjayhdistyksen edustaja.

Vierailukohteessamme on 250 limousin-rotuisen emon jalostuskarja, josta hiehot ja sonnit lähtevät myyntiin jalostuseläiminä ja jalostukseen kelpaamattomat heikommat yksilöt konsernin toiselle tilalle teuraskasvatukseen. Kokonaiseläinmäärä tällä tilalla oli 600, peltoala n. 600ha ja henkilöstöä työnjohtajan lisäksi 4. Työntekijöillä on säännöllinen työaika sesongin ulkopuolella, klo 7-15. Iltavuoroja ei tehdä rutiininomaisesti ollenkaan, vaan lähellä asuva työnjohtaja käy tarvittaessa iltaisin. Poikimakausi ja peltotyöt aiheuttavat poikkeuksia työaikoihin. Jokaisella työntekijällä on 26 lomapäivää vuodessa, joista 10 pitää olla yhtäjaksoisesti. Työntekijät ovat yleensä pitkäaikaisia, jopa elinikäisiä, ja rekrytointi hoituu yleensä paikallisen puskaradion voimin. Tuntipalkka on keskimäärin 6,5€/h työnkuvasta riippuen, jonka lisäksi työnantaja maksaa työvarusteet, ylityölisät 50-100% ja mahdolliset bonukset hyvin suoritetusta työstä (250€/hlö tänä vuonna). Jokaisella konsernin tilalla pidetään joka aamu palaveri, minkä jälkeen eri tilojen työnjohtajat voivat kommunikoida keskenään puhelimitse yhteistyön tarpeista yms.

Viljelysuunnittelu tehdään yhdessä konsernin kaikkien tilojen kanssa siten, että kasvivalinnat optimoidaan oikeanlaisille lohkoille. Tämä tarkoittaa myös sitä, ettei emolehmätilan pelloilla viljellä ollenkaan nurmisäilörehua, vaan se tuodaan konsernin muilta tiloilta (kaikki tilat 10km säteellä). Toisaalta jos emotilalta korjataan paras maissisäilörehu, se viedään maitotiloille. Emolehmätilan lohkoilla viljelyssä on 200ha maissia (100ha puituna + 100ha säilörehuna), 200ha ruista, 50ha

sokerijuurikasta, 50ha vehnää ja 50ha rapsia. Peltotyöt tehdään pääosin kunkin tilan oman henkilöstön voimin, mutta tehdään myös yhteistyötä koko konsernin sisällä kaluston ja työvoiman suhteen. Tilan suurin lohko on 115ha, pienin 22ha ja lohkoja on yhteensä 9kpl.

Emolehmätuotanto on aloitettu tilalla vuonna 2007, kun ensimmäiset eläimet tuotiin Ranskasta. Parhaat eläimet 40-50kpl siemennetään ranskalaisella spermalla, loput astutetaan sonneilla. Eläinaineksen kehittämisessä käytetään myös ranskalaisia alkioita. Kiimat synkronoidaan, ja siemennykset tekee sama henkilö kaikilla konsernin tiloilla. Poikimahelppous ja maitoisuus ovat tärkeimmät valintakriteerit tilan eläinvalinnoissa. Vanhimmat lehmät ovat olleet 18 vuotiaita, vasikkakuolleisuus tänä vuonna 2%, 200:sta vain 5 poikimista autettiin ja yleisin poiston syy huono hedelmällisyys. Keskipoikimakerta ei ollut tiedossa. Emot ovat pääosin kevätpoikivia (huhtikuusta kesäkuun alkuun), mutta pieni osa poikii myös syksyllä. Vasikat vieroitetaan 5-6kk iässä ryhmävieroituksena. Eläinlääkäripalvelut ostetaan tarvittaessa ulkopuolelta, mutta tarve on ollut hyvin vähäinen. Eläimet rokotetaan 2 x vuodessa rinotrakeiittia vastaan. Tilalla ei laidunneta, koska tilan peltoja ei käytetä nurmentuotantoon. Yleensä emolehmätilat laiduntavat myös Puolassa. Jalostuseläimiä myydään 140kpl/v, joista n. 25 yleensä sonneja ja loput hiehoja. Tiineen jalostushiehon hinta on 2768€/eläin ja tyhjän 2307€/eläin.

Emolehmätilan eläinten ruokinnassa hyödynnetään konsernin maitotiloilta tulevia jämärehuja. Täysape sisältää 50% nurmisäilörehua, 30% maissisäilörehua, 10% sinimailassäilörehua ja kivennäiset, suolat sekä kasvaville tarvittaessa väkirehulisä rukiista.

Yleistä puolalaisesta emolehmä- ja lihanautatuotannosta:

- emolehmä- ja lihanautatuotanto on kasvussa, 6. suurin lihantuottajamaa EU:ssa
- myös naudanlihan kulutus on kasvussa Puolassa
- 90% naudanlihantuotannosta menee vientiin
- 3,5€/kg lihasonnin lihan hinta, hiehoilla sama mutta lehmillä huonompi
- emolehmätarkkailussa 20 000 emolehmää, kerätään tietoja ja saadaan niitä vaihtelevasti
- suosituin emolehmärotu on limousin, sitten charolais ja hereford
- emolehmätilan keskilehmäluku on 20, puolet tiloista kasvattaa myös teuraat itse
- lypsyrotusonnit kasvatetaan teuraaksi yleensä Puolassa, mutta liharotuiset viedään monesti ulkomaille
- Puolassa ei tiedettävästi ole luomulihantuotantoa, koska luomulihalle ei ole kysyntää

Keskiviikon toisena vierailukohteena oli GR Kalak:n perheomisteinen maitotila. Tilalla on vuosi sitten valmistunut 3 milj. euroa kustantanut, 250 lypsylehmän navetta 48-paikkaisella karusellilypsyasemalla. Lypsyasema mitoitettiin jo valmiiksi suuremmalle eläinmäärälle, sillä tuotanto on tarkoitus tuplata tulevaisuudessa rakentamalla toinen vastaavanlainen navetta tilan yhteyteen. Peltoa on viljelyksessä 400ha, joista 100ha omaa ja n. 300ha vuokrattua. Vuokrapellon hinta tällä alueella on 750€/ha ja myyntihinta 50 000€/ha. Pinta-ala jakautuu tasaisesti maissin, sinimailasen ja nurmisäilörehujen tuotantoon. Sinimailasesta ja nurmisäilörehuista tehdään 4 satoa vuodessa. Tilalla työskentelee omistajaparin lisäksi 13 työntekijää, joista 6 lypsyissä vuorottain 2 henkilön pareina. Nyt kaikki työntekijät puolalaisia, aiemmin oli myös ukrainalaisia. Tilan edustajana oli tuotantoneuvoja Tomas, kun isäntäväki oli äkillisesti estynyt pääsemästä paikalle.

Lypsylehmät on osastoitu navetassa kolmeen ryhmään: vastapoikineet, tiineet ja siltä väliltä. Navetassa automaattinen valaistus- ja tuuletusjärjestelmä. Parsipedit oli kuivitettu separoidun lannan ja kalkin seoksella. Tilalla oli aperuokinta, joka koostui pääosin maissi-, sinimailas- ja nurmisäilörehuista, vierteestä ja oljesta. Olki- ja viljaperäiset rehut olivat ostorehuja, muut rehut tuotettiin itse. Oljen hinta 120€/t. Toinen omistajista ja yksi työntekijä hoitavat appeen teon.

Karjan päivätuotos oli 44 litraa/lehmä/päivä ja tavoitteena nostaa tuotos 48 litraan. Maidon rasvapitoisuus oli 3,5 ja valkuainen 3,0. Syynä alhaisiin pitoisuuksiin kerrottiin olevan korkea tuotos, ja se että tilalta on karsittu hyviäkin eläimiä tilan aikoessa siirtyä tuottamaan A2A2 maitoa juustojen kysynnän takia. Maidon hinta oli nyt 49snt/litra, eikä siinä olisi tulossa merkittävää muutosta A2A2-tuotantoon siirryttäessä. Lypsy 3 kertaa päivässä.

Yleistä puolalaisesta maidontuotannosta:

- lypsylehmien määrä n. 2,2 miljoonaa, 190 000 maitotilaa
- keskilehmäluku 11,5 lehmää/tila
- 30% lypsykarjatiloista mukana tuotosseurannassa
- keskituotos 7500 kg/lehmä, tuotosseurantatiloilla 9000 kg/lehmä
- maidontuotannon tulevaisuus vaikuttaa stabiililta, mutta jatkajista on pulaa
- Puola on neljänneksi eniten maitoa tuottava EU-maa, ja 31% koko tuotannosta menee vientiin
- 20 suurinta meijeriä kattaa 75% tuotannosta
- Maidontuotannosta 0,2% on luomumaitoa Puolassa

Loppuviikosta tutustuimme vielä puolalaiseen historiaan ja kulttuuriin musiikin, tanssin, Ksiazin linnan, Gross-Rosenin keskitysleirimuseon ja lukuisten maalaismaisemien merkeissä.

Alla olevassa kartassa suurpiirteinen reittimme:

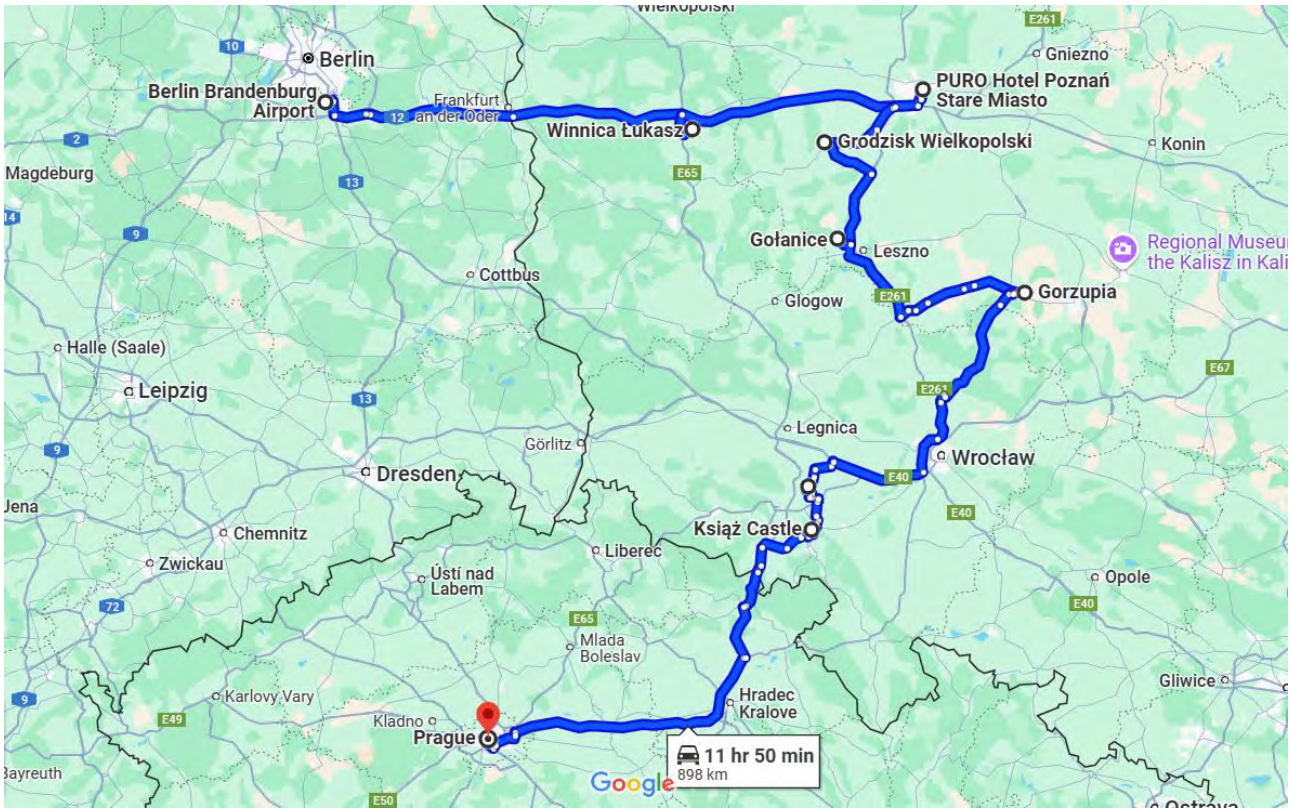

Yhteenveto osallistujilta saadusta palautteesta:

Mikä oli mielestäsi matkan mielenkiintoisin vierailukohde?

#	VASTAUKSET
1	Patrykin tila, viinitila ja linna.
2	Patrykin tila
3	Ensimmäinen maitokarjatila. Tilan korkean maitomäärän tuottamiseen liittyvien tekijöiden ratkaisut miten niissä on toimittu.
4	Patryk Kokocinskin tila ja siihen oli myös varattu hyvin aikaa. Edistyksellinen, hiemen eri alaa opiskellut isäntä. Miten hän oli onnistunut, pienistä puutteista, (meidän näkökulmastamme) huolimatta hyvin. Linnassa vierailu oli myös upea.
5	Patricin tila. Käytännön työ ja tutkimustieto yhdistyivät.
6	Uusi lypsy navetta.
7	Viinitila ja ensimmäinen navetta
8	Niitä oli useampi: Patrykin tila, keskitysleiri, linna. Mielenkiintoista kuulla millä opeilla lehmät on saatu tällä tilalla lypsämään. Tämä linna ja keskitysleiri ovat sellaisia kerran elämässä - käytyjä paikkoja.
9	Patrikin tila. Hänen ajatukset maan viljelystä lähellä omia toimintatapoja . Esim. Suorakylvö ja maan mahdollisimman vähäinen muokkaus.
10	Isoin maitotila/lihakarjatila
11	Patrykin tila Hyviä ratkaisuja
12	Patrykin maitotila, kovasta tuotostasosta on aina opittavaa
13	Linna
14	Pavelin tila
15	Patrikin lypsykarjatila. Hyvin suunnitelmallista ja eteen päin menevää toimintaa. Positiivista tekemistä.
16	Patrikin tila, peltojen kuivuuden hallinta puiden ja ojien avulla. Säännöllinen "loma" joka 3. viikko
17	Viinitila, hienosti järjestetty vierailu ja kiinnostava, kattava esitys tilan eri vaiheista.
18	Patrykin tila, monipuolinen vierailu
19	Patrykilla oli homma hanskassa
20	Patrykin tila ja linna
21	Keskitysleiri
22	Patrykin lypsykarjatila. Huikea keskituotos!
23	Patrikin tila, fiksu isäntä
24	Iso maitotila

Mitä ideoita viet reissulta omalle tilallesi? Mitä opit matkalta?

#	VASTAUKSET
1	Uskoa omaan tekemiseen
2	Peltoviljelyn osalta voisi enemmän toteuttaa samoja viherkasveja viljelyssä, mitä vierailu kohteessa käytettiin.
3	Vasikan ensilämmitys iglu jäi pohdittavaksi. Yleinen ymmärrys Puolan tämän hetkisestä tilasta.
4	Vahva motivaatio omassa työssä on hyvä alusta innovaatioille.
5	Lomaviikot, jos saisi järjestettyä.
6	Navetan viilentämistä vesisuuttimilla voisi kokeilla.
7	Eteenpäin yrittäjähengessä
8	Maissin viljely
9	Massia kokeillan joskus.
10	Tilana kehittäminen ja jos havaitsee ongelman alkaa miettiä siihen erilaisia ratkaisuja.
11	Pohditaan kuinka saataisiin vesi jäämään ojiin, ehkä patoamalla.
12	Puita voisi olla enemmän peltojen reunoilla.
13	Pitää vielä pohtia.
14	Enempi vapaa-aika. Pellon monimuotoisuus.
15	Vasikankuivatusiglu
16	Vasikoiden kuivatusiglu oli kiintoisa. Kuivuuden hallintaan tuli ideoita.
17	Sen säännöllisen vapaan idean. Opin paljon Puolasta
18	Lehmien ruokintaan tuli ideoita

Viihdyitkö matkalla? (1=vahva ei, 5=vahva kyllä)

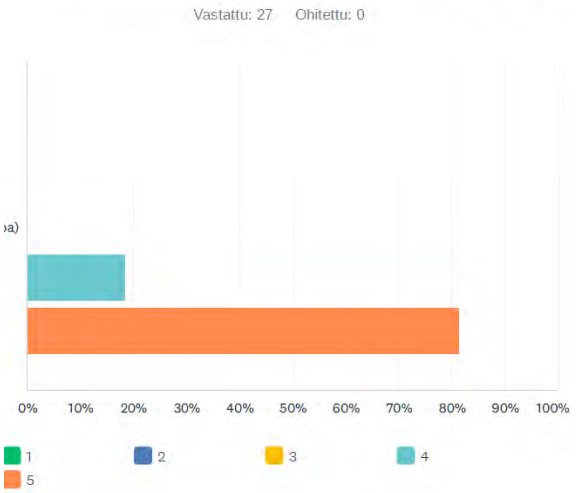

Ryhmä viihtyi, ja suuri osa koki opintomatkan tärkeänä myös oman hyvinvoinnin kannalta, kun pääsee pois omasta sitovasta työstä ja arjesta. Matkaohjelman aikataulutukseen toivottiin vähän parannusta, ettei olisi kiire paikasta toiseen.

Olivatko tilakohteiden ammatillisen sisällön purku- ja yhteenvetotyylit sopivia? (1=vahva ei, 5=vahva kyllä)

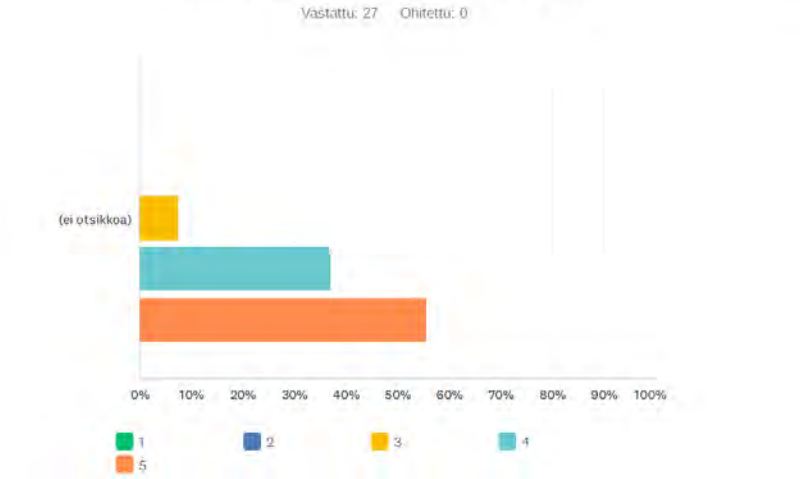

Palautteissa mainittiin, että oli hyvä ettei yhteenvetoihin ollut pakko osallistua, mutta ne oli silti mukava kuunnella. Muutaman pääkohdan maininta joka tilavierailun jälkeen oli hyvä tyyli.

K11 Olitko tyytyväinen matkanjohtoon? (1=en, 5=kyllä)

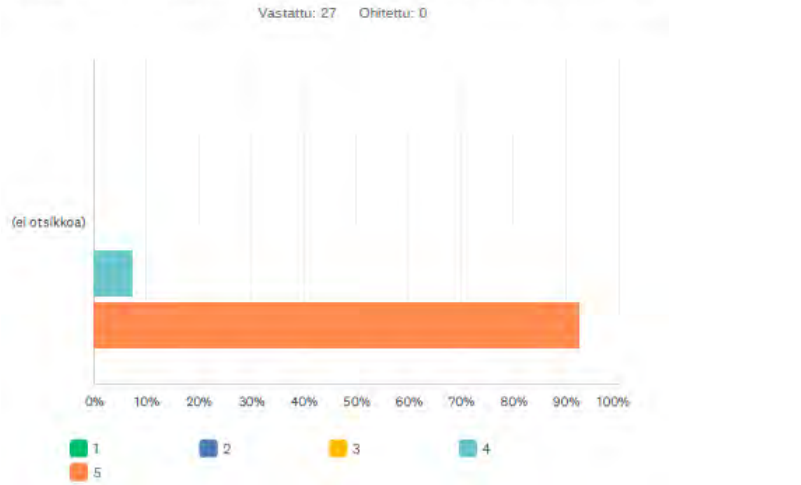
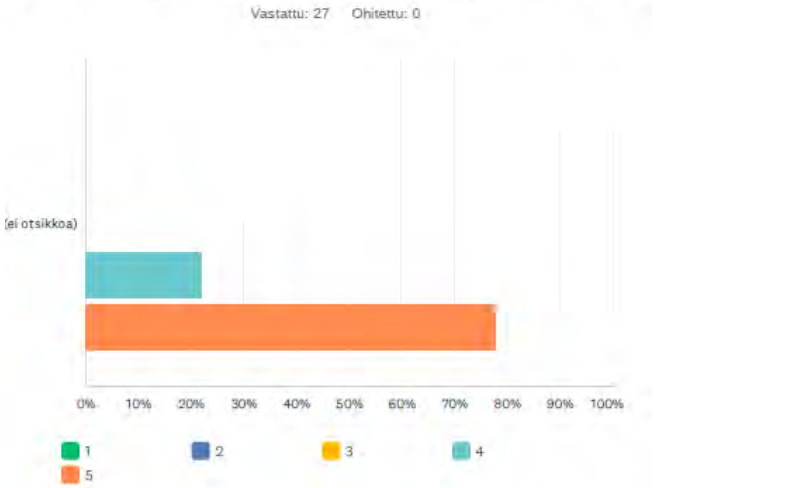
K12 Olitko tyytyväinen tulkkaukseen? (1=en, 5=kyllä)